

Caritas en Ars Medica

Ziekten en instellingen
in Antwerpen door de eeuwen heen.

Een tentoonstelling, georganiseerd door het
Lambotte Museum voor de Geschiedenis van de Gezondheidszorg.

Prof. emer. Dr. R. Van Hee.
Universiteit Antwerpen

Lambotte Museum voor de Geschiedenis van de Gezondheidszorg.

- Tentoonstelling vaste collectie & diverse tijdelijke tentoonstellingen in het Stuivenbergziekenhuis (2009-2023).
- Tijdelijke tentoonstellingen buiten de ronde zalen van het ziekenhuis:
 1. *Frits Sano en de ontwikkeling van de psychiatrie in Antwerpen*. Psychiatrisch ZH: 2024
 2. *Caritas en Ars Medica: ziekten en instellingen in Antwerpen door de eeuwen heen*. Hl. Geeststraat: 2025-2026

Caritatieve instellingen.

- Caritas : *‘liefde voor de medemens, geïnspireerd door christelijk geloof, & gesteund op respect, mededogen en bereidheid tot helpen’* (Van Daele).



Tentoonstelling Caritas in Antwerpen.

3 delen:

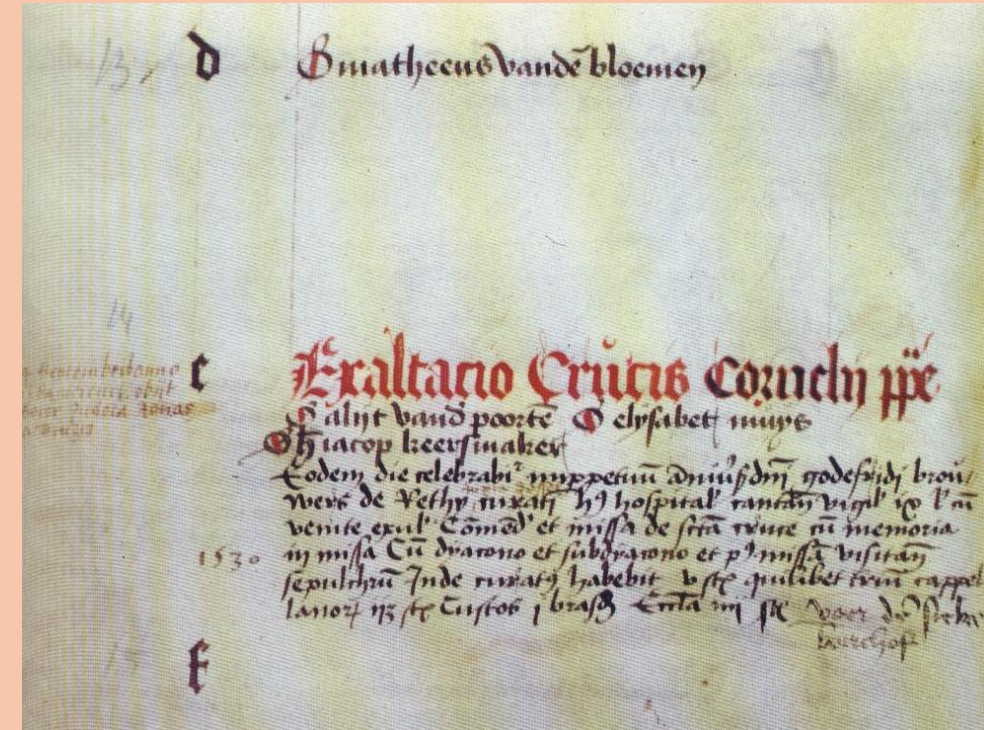
1. De ontwikkeling van de instellingen inde Middeleeuwen.
2. De secularisering en professionalisering als gevolg van de Verlichting en het Franse Bewind
3. De ontplooiing van het aantal ziekenhuizen en instellingen als gevolg van de ontdekkingen van anesthesie en bacteriën in de 19^{de} eeuw.

Het St. Elisabethgasthuis in de 14^{de} eeuw.



In 1337 wordt het ZH
voor 't eerst naar
de Hl. Elisabeth
genoemd

(Elisabeth van Thüringen
[1207-1231] was in
1236 heilig verklaard).



Getijdenboek van het
oude St. Elisabeth ZH

Andere caritas-instellingen in de Middeleeuwen.



De Zwartzusters

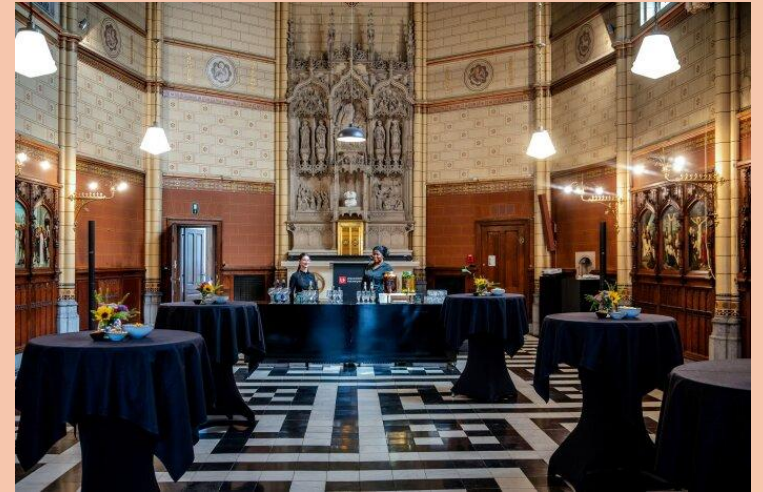


- Orde van Augustinessen sedert 1345 in Antwerpen
- Nieuwe kapel dateert uit 1507; kloostergebouwen vanaf 1536.
- Verzorgden zieken en hulpbehoevenden aan huis.
- Functioneel tot 2014.

Andere caritas-instellingen in Antwerpen (2).

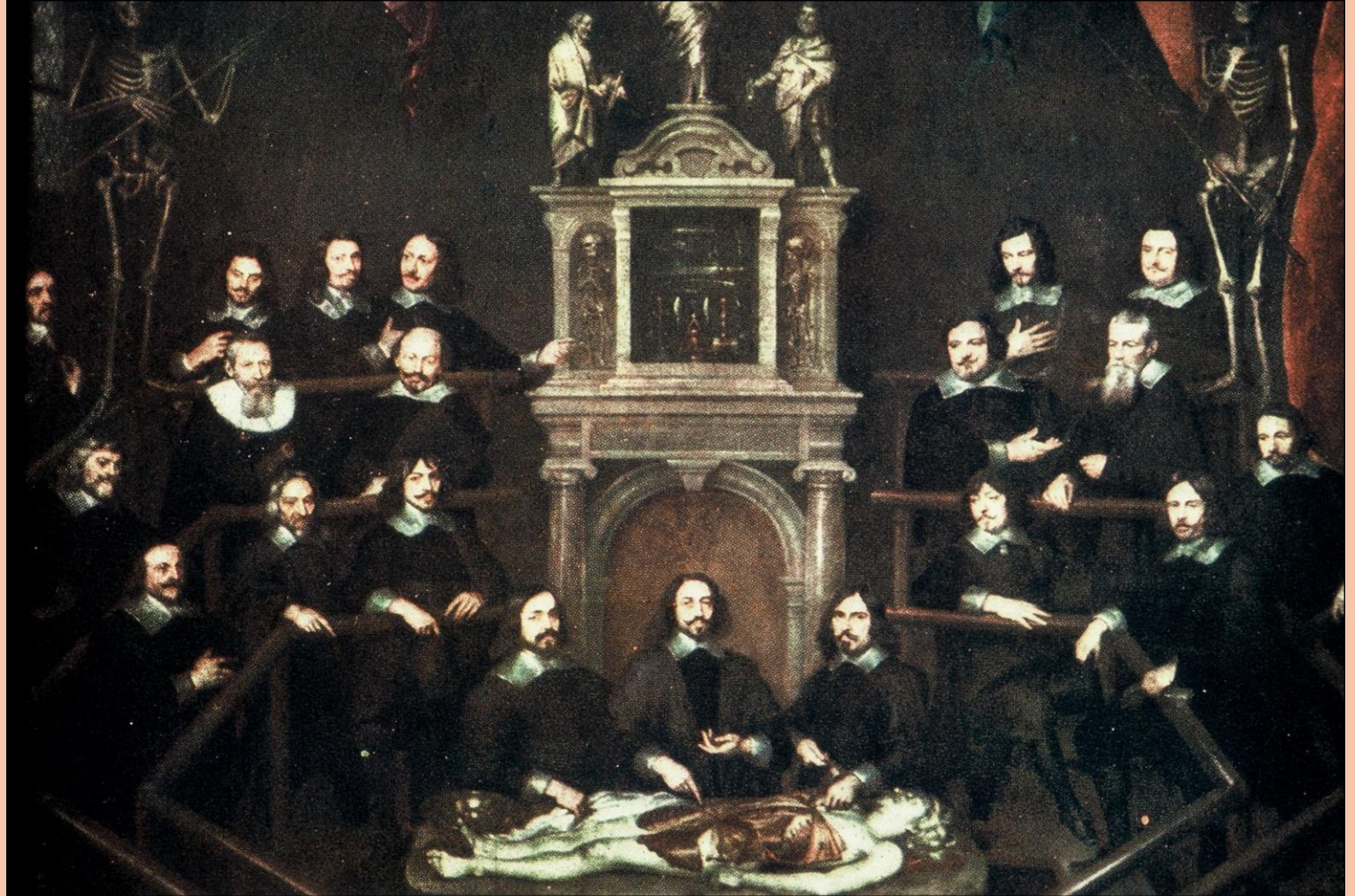
De Grauwzusters

- Bestonden reeds in Zoutleeuw
- Richtten een klooster op in de Antwerpse Lange St. Annastraat in 1665
- Verzorgden pestlijders & andere zieken
- Verbouwing in 1888 door Frans Baeckelmans
- Huidig gebouw van de UA.



Het Collegium Medicum : onderwijs in Antwerpen.

Frans Denys.
De anatomische les
van Dr. Jan Van Buyten.
(1648-1649)
(Antwerpen: KMSKA)



De noodzaak tot ontwikkeling
van nieuwe ziekenhuizen in Antwerpen
vanaf het midden van de 19^{de} eeuw.

Enkele ‘verdwenen’ gasthuizen in de stad.

- 1. Het kindergasthuis Louise-Marie
- 2. Het Stuivenberggasthuis
- 3. Het St. Camillusziekenhuis.
- 4. Het St. Erasmusziekenhuis
- 5. Het Adolphe Stappaertsgasthuis
- 6. De Nottebohmkliniek
- 7. Het Militair Ziekenhuis

Besluit.

- In de laatste 1000 jaar hebben ontelbare mensen zich met liefde ingezet voor zorg aan zieken en gekwetsten.
- De start werd in het Christelijke Europa gegeven door religieuzen. Duizenden zusters zetten zich onvoorwaardelijk in voor gezondheid en zielenheil van hun getroffen naasten.
- Tot ver in de 20^{ste} eeuw hebben zusters, zij aan zij met artsen en andere gezondheidswerkers , in Antwerpen geholpen om een universele wens waar te maken: 'Bemin uw Naaste'.
- Hun taak wordt nu vooral verdergezet door leken, doch vanuit een zelfde doelstelling.



Expo 'Caritas & Ars Medica in Antwerpen'.

Te bezoeken:

- open voor publiek elke donderdag en zondag van 14 tot 17 uur.
- locatie: Hl. Geeststraat 21, Antwerpen (naast Plantijn Moretus museum)
- gegidste rondleidingen op afspraak (mail naar christiane.rubens@skynet.be)

**Lambotte Museum voor de
Geschiedenis van de Gezondheidszorg**

www.museumgeneeskunde.be



• info@museumgeneeskunde.be

- Ik dank U ...